

ΤΟ ΔΙΑΚΥΒΕΥΜΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ο μεταρρυθμιστής Ερντογάν και οι Κεμαλιστές στην Ταξίμ

Δρ. Ευάγγελος Βενέτης

Η Τουρκία σήμερα χαρακτηρίζεται από δύο "θαύματα," ένα στην πολιτική και ένα στην οικονομική ζωή της χώρας. Το οικονομικό τουρκικό θαύμα είναι προς το παρόν αδιамφισβήτητο και έχει φέρει την Τουρκία σε μία άνευ προηγουμένου οικονομική ανάπτυξη. Το πολιτικό θαύμα όμως είναι μία άλλη υπόθεση: από την περασμένη Παρασκευή η μέχρι πρότινος κατακλυσμία μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Ερντογάν αμφισβητείται έντονα και μάλιστα στους δρόμους των μεγάλων πόλεων της Τουρκίας. Από ποιούς; Από τους Κεμαλιστές όλων των πολιτικών αποχρώσεων.

Μέχρι πρόσφατα προκαλούσε κατάπληξη εντός και εκτός Τουρκίας πως ο πρωθυπου-

γός Ερντογάν έχει κατορθώσει να εισαγάγει μετριοπαθείς ισλαμικές μεταρρυθμίσεις και να παραμερίσει τον καταλυτικό ρόλο του στρατού χωρίς σημαντικές αντιδράσεις από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Μέχρι πρόσφατα...

Οι έντονες αντιδράσεις υποστηρικτών της αντιπολίτευσης στην πλατεία Ταξίμ της Πόλης αλλά και άλλων αστικών κέντρων της χώρας σηματοδοτούν την ενορχηστρωμένη αντίδραση της αντιπολίτευσης στην προσπάθεια του Ισλαμιστή γκέη όχι απλώς να αποστρατικοποιήσει αλλά και να επανισλαμοποιήσει την κοινωνική ζωή της χώρας. Γιατί όμως τώρα αυτές οι αντιδράσεις;

Κατά το τελευταίο χρονικό

διάστημα έχει παρατηρηθεί η αυξανόμενη ροπή των ισλαμιστών του ΑΚΕΠε προς την ταχύτερη ισλαμοποίηση της τουρκικής κοινωνίας. Το παράδειγμα του γαλακτοκομικού Αριάνι ως εθνικού ποτού της Τουρκίας που προτάθηκε από τον Ερντογάν αντί του οινο-



Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πνευματώδους Γενί Ρακί και ο πρόσφατος νόμος για την απαγόρευση κατανάλωσης οινοπνευματωδών μεταξύ 22:00 και 06:00 επιβεβαίωσαν τις υποψίες και ανησυχίες των εκκοσμηκευμένων Τούρκων ότι οι φιλοδυτικές κατακτήσεις της κεμαλικής Τουρκίας είναι αβέβαιες. Ο φόβος ότι σταδια-

κά θα επιβληθεί ενδυματολογικός ισλαμικός κώδικας για τις γυναίκες αρχίζει να αυξάνεται στις τάξεις της αντιπολίτευσης. Οι εξελίξεις και μεταρρυθμίσεις έχουν επιταχυνθεί από τον Ερντογάν γρηγορότερα του αναμενομένου και η αιτία αυτής της επιτάχυνσης είναι ο παρα-

γκωνισμός των στρατιωτικών από τα πολιτικά πράγματα της χώρας, κάτι που ενθαρρύνει περαιτέρω τους Ισλαμιστές να προβούν σε γρηγορότερες μεταρρυθμίσεις.

Και όλα αυτά εν όψει της σύνταξης του νέου συντάγματος της χώρας, που αποτελεί και το πολιτικό διακύβευμα.

Πριν από τρεις εβδομάδες ο πρόεδρος Γκιουλ εξέφρασε την ανησυχία του για την καθυστέρηση σύνταξης του νέου συντάγματος, αποτέλεσμα της διαφωνίας των πολιτικών δυνάμεων της χώρας. Εξάλλου αυτό είναι και το κύριο μήνυμα των ταραχών στην Ταξίμ: το νέο σύνταγμα δεν πρέπει να είναι ισλαμικότερο του αναμενομένου.

Ο πρωθυπουργός Ερντογάν ωστόσο χαιρεί λαϊκή βάση και ακόμη δεν έχει καλέσει στο δρόμο τους υποστηρικτές του. Αντ'αυτού στηρίζεται συνταγματικά στο δημοψήφισμα του 2010, οπότε και αποφασίσθηκε η σύνταξη νέου συντάγματος. Ο Ερντογάν φαίνεται να επιταχύνει την ισλαμοποίηση της χώρας. Ίσως διότι θεωρεί ότι

υπάρχει ανασφάλεια στις τάξεις της κεμαλικής πλευράς και του στρατού, ίσως διότι θεωρεί εαυτόν αρκετά ισχυρό για κάτι τέτοιο, ίσως διότι θέλει να δοκιμάσει τις αντιστάσεις της κοινωνίας. Όπως και να 'χει όμως ο Ερντογάν προσεγγίζει την πολιτική και τον κόσμο μεταφυσικά, όπως όλοι οι Ισλαμιστές. Και αυτή η μεταφυσική θεώρηση πρέπει να συνδυασθεί με πολιτική μετριοπάθεια όπως τον έχει χαρακτηρίσει η μέχρι τώρα σταδιοδρομία του. Αυτή η μετριοπάθεια αναμένεται να καταλαγιάσει τις αντιδράσεις της αντιπολίτευσης, αργά ή γρήγορα. Και σε καμία περίπτωση αυτή η μετριοπάθεια δεν πρέπει να εκληφθεί ως αδυναμία από τους πολιτικούς του αντιπάλους.

Γιατί δεν ξεκολλάει ο ΣΥΡΙΖΑ

Οι συνιστώσες και το ευρώ είναι δύο από τα κεντρικά διλήμματα τα οποία ταλανίζουν την ηγεσία, ενδεχομένως και την κοινωνική βάση του ΣΥΡΙΖΑ, αν και το μείζον θέμα όφειλε να είναι η επεξεργασία της εναλλακτικής του πρότασης για τη χώρα και την Ευρώπη πέρα από τις γενικές διακηρυκτικές θέσεις.

Ο κόσμος αναζητά μια συνολική προγραμματική, εναλλακτική πρόταση, η οποία δεν θα είναι απαρτίωση αιτημάτων, αλλά σύνθεση με στρατηγική, αιχμές και στόχους, που θα ενοποιούν και θα κινητοποιούν τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της δημοκρατικής ανατροπής στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό Νότο. Δεν είμαι καθόλου βέβαιος ότι τουλάχιστον το πρώτο διλήμμα, η αυτοδιάλυση των συνιστωσών, προβληματίζει ιδιαίτερα την κοινωνική βάση και τους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ. Προβληματίζει μόνο στον βαθμό που υποκρύπτει μια ανομολόγητη αντίφαση. Αν δηλαδή θα οικοδομηθεί ένα ανοικτό κόμμα, που θα στηρίζεται στην ενεργό συμμετοχή των μελών και των ψηφοφόρων του, ή ένα κλειστό κόμμα παραγόντων και μηχανισμών, που αφυδατώνει τις διαδικασίες βάσης. Η βασανιστική πορεία συγκρότησης του ΣΥΡΙΖΑ από τις συνιστώσες του μέχρι σήμερα είναι κομμάτι της ιστορικής του πορείας, δεν μπορεί και δεν πρέπει να αγνοηθεί. Έπειτα από μια μακρά πορεία συνύπαρξης, όλοι οφείλουν να είναι σοφότεροι, λιγότερο ανεκτικοί σε παραφωνίες και ανακολουθίες. Δεν μπορεί δηλαδή το νέο, ενιαίο κόμμα να συνεχίσει να εκπέμπει σύγχυση στο θέμα αυτό. Στο προηγούμενο συνέδριο το ζήτημα αυτό ετέθη και ελήφθησαν κατευθυντήριες αποφάσεις, ωστόσο περισσεύουν τα δημοσιεύματα άσπον-

δων φίλων του ΣΥΡΙΖΑ, οι οποίοι ανακάλυψαν μέχρι και «εξόντωση των συνιστωσών», προκειμένου ο Τσίπρας -όπως λένε- να κυβερνήσει με ένα τμήμα του κατεστημένου! Ποιος όμως μπορεί να το υποστηρίξει αυτό στα σοβαρά, την ώρα που οι αποφάσεις των μεγαλύτερων συνιστωσών του ΣΥΡΙΖΑ, όπως ο Συνασπισμός, η ΑΚΟΑ, η ΚΟΕ, το ΕΚΜ δείχνουν να σέβονται και στηρίζουν την απόφαση για συγκρότηση ενιαίου και πολυτασικού κόμματος; Και με ποιο ορθολογικό κριτήριο θεωρούνται περίπου ως στοιχεία υψηλής δημοκρατικής κουλτούρας οι αποφάσεις άλλων μικρότερων κινήσεων, που επιμένουν στη συνέχιση της σημερινής λειτουργίας, η οποία εκ του αποτελέσματος φάνηκε ότι ήταν επιτυχής κατά το πρώτο στάδιο λειτουργίας του, αλλά εξαντλεί τη δυναμική της;

Δεν υποστηρίζω ότι η διαμάχη για τις συνιστώσες είναι χωρίς σημασία. Κατανοώ τις διαφωνίες, τις αποχρώσεις και τις δυσκολίες, παρ' ότι υστερούν υπερβολικά των ιστορικών αναγκών. Δεν είναι, όμως, αυτό το θέμα που ταλανίζει την κοινωνική βάση του ΣΥΡΙΖΑ.

Το δεύτερο διλήμμα είναι: ευρώ ή δραχμή; Αυτό κι αν είναι διλήμμα με βαρύ ιδεολογικό φορτίο. Κατά τη γνώμη μου, πριν από την προσφυγή στο Μνημόνιο και τη στρατηγική της εσωτερικής υποτίμησης, ίσως θα είχε κάποια μικρή βάση η υπό όρους επιστροφή στη δραχμή, αν και θα αποτελούσε ιστορικό αναχρονισμό και πολιτισμική υποχώρηση για την Αριστερά. Τώρα όμως, αν επιστρέψουμε στη δραχμή, ο κόσμος της εργασίας θα κληθεί να καταβάλει νέο βαρύτατο τίμημα, με την υποτίμηση αυτή τη φορά και της αγοραστικής του δύναμης, λόγω της καταρ-

κύλας του νομίσματος, που θα έρθει να προστεθεί στην ήδη δραματική μείωση αποδοχών. Επιπροσθέτως δεν θα στερήσει από τη χώρα 35-40 δισ. ευρώ την επόμενη πενταετία, όσα είναι τα κονδύλια από το ΕΣΠΑ, τη νέα ΚΑΠ και τα διαρθρωτικά ταμεία. Πιστεύει κανείς ότι μπορούν να βρεθούν από άλλες πηγές κονδύλια τέτοιου μεγέθους;

Η συνηγορία στην ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ποτέ δεν εξαντλήθηκε σε οικονομικούς λόγους, στηρίχθηκε σε γεωπολιτικούς, ιστορικούς και πολιτισμικούς λόγους, ενώ η θεωρία της ασύμμετρης ανάπτυξης ήταν γνωστή και τότε, όμως επελέγη η γραμμή της σύγκλισης των δυνάμεων της εργασίας σε ένα νέο πεδίο ταξικών και όχι μόνο συγκρούσεων, σε μια ιστορική προοπτική χωρίς να παραβλέπονται οι υπαρκτές αντιθέσεις που ενυπάρχουν στη δύσκολη αυτή πορεία. Η γραμμή της δραχμής είναι μια ελληνικής έμπνευσης συντηρητική αναδίπλωση, την ώρα που δίνεται η πιο κρίσιμη μάχη για την προοπτική της Ευρώπης, η οποία δοκιμάζεται σκληρά από την τιμωρητική πολιτική της Μέρκελ. Άλλωστε οι πιο σοβαροί εκφραστές αυτής της στρατηγικής για την πιθανή επιτυχία της θέτουν ως προϋποθέσεις πολύ δυσκολότερους όρους από τη γραμμή της σύγκρουσης για την αλλαγή της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής. Γιατί δηλαδή είναι πιο δύσκολο να επιτευχθεί αλλαγή του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ από το να υιοθετηθεί συμφωνία για συντεταγμένη έξοδος όχι μόνο της Ελλάδας, ταυτόχρονα και άλλων πολλών χωρών, με ταυτόχρονο έλεγχο της κυκλοφορίας των κεφαλαίων και την επίσημη ταυτόχρονη υιοθέτηση ενός νομισματικού συστήματος ελεγχόμενων υποτιμήσεων (πρό-

Η ΑΥΓΗ

ταση Φλάσμπεκ - Λαπαβίτσα); Οι εμπνευστές της πρότασης της εξόδου από την Ευρωζώνη αναγνωρίζουν ότι αυτή θα ήταν καταστροφική αν δεν ικανοποιηθούν αυτές οι πολύ δύσκολες προϋποθέσεις. Τυχαίο;

Σε κάθε περίπτωση πάντως, οι συνιστώσες και το ευρώ δεν είναι τα μείζονα ζητήματα που απασχολούν την κοινωνική βάση του ΣΥΡΙΖΑ, αν και τα δύο ταλανίζουν την παράταξη και εκπέμπουν σύγχυση σκιάζοντας το πολιτικό του μήνυμα στο εσωτερικό, ενώ αντιθέτως διεθνώς το κόμμα εκλαμβάνεται ως θετικό παράδειγμα και ελπίδα. Σε μια ιστορική εποχή, όπως η σημερινή, ο κόσμος αναζητεί μετ' επιτάσεως μια συνολική προγραμματική, εναλλακτική πρόταση, η οποία δεν θα είναι απλή απαρτίωση αιτημάτων, συνήθως αντιφατικών, αλλά σύνθεση με στρατηγική, αιχμές και στόχους, που θα ενοποιούν και θα κινητοποιούν τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της δημοκρατικής ανατροπής στην Ελλάδα και τις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Ο ΣΥΡΙΖΑ οφείλει να δράσει ως συλλογικός διανοούμενος. Αυτό το θέμα όμως υποβαθμίζεται χάριν ισορροπιών, ενδεχομένως και της λογικής του ώριμου φρούτου, την ώρα που ο αντίπαλος αποδεικνύεται δυνατός και με ισχυρές διεθνείς συμμαχίες. Όσο υποβαθμίζεται η ανάγκη για εναλλακτική λύση και το μήνυμά του εκπέμπει σύγχυση, ο ΣΥΡΙΖΑ δεν θα ξεκολλάει, αλλά αντιθέτως θα κινδυνεύει όλο και περισσότερο με υποχώρηση. Οι ιστορικές στιγμές δεν τον περιμένουν ξανά στην επόμενη γωνία. Όσο συνεχίζει να ταλαντεύεται σε αυτή την κρίσιμη περίοδο, τόσο περισσότερο θα κινδυνεύει να βρεθεί αντιμέτωπος με τη χλεύη της Ιστορίας...

Είναι κι αυτοί που ακόμα ζηκκοκαλίζουν τα λεφτά που τους έμειναν από κάποια πούληση, από καμιά κληρονομιά. Ένα άλλο ποσοστό είναι συνταξιούχοι και ένα πολύ μεγάλο ποσοστό είναι υπότροφοι του γραφείου Ευημερίας και άλλων ευαγών ιδρυμάτων. Λεφτά δεν υπάρχουν. Τι θα γίνει, ρε κοπέλια; Τι θα γίνει; Πώς θα ζήσουμε με αυτούς τους μπάσαρδους τους Γερμανούς που εκάσαν σαν τα τσιβίτζια

πας στη ράση μας τζαι ρουφούν το γαίμα μας; Ποιος θα μας βοηθήσει; Φυσικά, δεν είναι βοήθεια που θέλουμε αλλά ελεημοσύνη. Ποιος θα μας ελεήσει; Τα συσσίτια, οι Αρχιεπισκοπές, ο Ερυθρός Σταυρός ή η Ερυθρά Ημισέλιος;

Εγώ δηλώνω ότι δεν αντέχω άλλο. Δεν μπορώ να αντιμετωπίζω αυτήν τη μιζέρια κάθε μέρα. Δεν μπορώ να βλέπω αυτούς όλους τους κομπούς που τρώνε τον

αγλέορα, σε συντάξεις, σε εφάπαξ και σε άλλου είδους αρπαχτές. Δεν μπορώ να βλέπω τους βουλευτές να ταξιδεύουν μπιζίνες και να μην πληρώνουν φράγκο και τους άλλους που τους πληρώνουν τα εισιτήριά τους να κάθονται σπιλακωμένοι πίσω. Η αλήθεια είναι ότι δεν μπορώ καν να βλέπω τους βουλευτές, ούτε τους ανώτερους κυβερνητικούς υπαλλήλους, ούτε όλους αυτούς που σκαρφάλασαν

πάνω σε μία θέση και εκάσαν τζιαμαί τζαι εν τάρασσον.

Για να επιζηήσουμε πρέπει να κατεβούν τα εισοδήματά τους τουλάχιστον 40% τοις εκατόν. Αλλά να κατεβούν, οι να τα ποσώζουν που αλλού. Πρέπει να βοηθηθούν οι μάζες του κυπριακού λαού οι οποίες δεν έχουν να φαν και πρέπει οπωσδήποτε όλα αυτά τα καθίκια που μας εκατάστρεψαν και μας κάμνουν τους ξεμπνους, αυτοί όλοι οι κύριοι

πρέπει να εκτελεστούν με συνοπτικές διαδικασίες. Δεν μπορεί να συνεχίσει αυτό όλο το νταβατούρι. Δεν μπορεί να συνεχίσει αυτή όλη η απάτη. Δεν ξέρω πόση δύναμη έχει ο κυπριακός λαός και δεν ξέρω αν είναι σε θέση να βουλιάξει στον εξευτελισμό χωρίς να πει λέξη. Ελπίζω πως δεν είναι έτσι και ελπίζω πως κάποτε θα αντιδράσουμε. Τότε και μόνο τότε θα έχουμε πιθανότητες επιβίωσης.